

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ:
25 РОКІВ ДОСВІДУ ТА ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ
(1994–2019 рр.)**

**Збірник тез доповідей
на міжнародній науково-практичній конференції
до 25-річчя створення університету**

Харків, 22 листопада 2019 року

Харків 2019

УДК 351.74"1994/2019"(477)
Х21

Редакційна колегія:

Д. В. Швець (голова), О. М. Бандурка, С. М. Гусаров, С. М. Бортник, М. Ю. Бурдін,
А. М. Клочко, Л. В. Могілевський, В. А. Греченко

Упорядник:

доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України
В. А. Греченко

Друкується згідно з рішенням оргкомітету за дорученням Харківського національного університету внутрішніх справ від 10.09.2019 № 114

Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.) : зб. тез доп. на міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя створення ун-ту, Харків, 22 листоп. 2019 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2019. – 544 с.

Збірник містить близько 280 тез доповідей учасників конференції, в яких узагальнено досвід підготовки кадрів правоохоронців у Харківському національному університеті внутрішніх справ за 25 років його існування, розглядаються різні аспекти історико-правової науки, конституційного, трудового, адміністративного, цивільного, кримінального права, соціології, психології та педагогіки.

УДК 351.74"1994/2019"(477)

Приклад посилання на видання в цілому згідно з міжнародними стандартами:
Kharkiv National University of Internal Affairs, 2019. *Kharkiv National University of Internal Affairs: 25 Years of Experience and Prospection (1994-2019) [Kharkivskiyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav: 25 rokiv dosvidu ta pohliad u maibutnie (1994-2019 rr.)]*. Kharkiv, 22 November 2019. Kharkiv: Kharkivskiyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav.

Матеріали викладено в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори та їх наукові керівники. Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Видавнича діяльність. Матеріали науково-практичних конференцій, семінарів тощо», а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>).

ЗМІСТ

ШВЕЦЬ Д. В.	
25 років під гаслом «Знання, Закон, Честь»	17
ЄФРЕМОВА І. О.	
Стратегічні напрями розвитку Харківського національного університету внутрішніх справ	19
БАНДУРКА О. М.	
Актуальні завдання юридичної науки	22
ГУСАРОВ С. М.	
Специфіка професійної підготовки кадрів у Харківському національному університеті внутрішніх справ	25
СОКУРЕНКО В. В.	
Пріоритетні напрями взаємодії ГУНП в Харківській області та Харківського національного університету внутрішніх справ у сфері забезпечення правопорядку	23
БОРТНИК С. М.	
До проблеми соціального захисту працівників органів Національної поліції України	27
БУРДІН М. Ю.	
Еволюція розуміння права на недоторканність житла у світовій юриспруденції	30
КЛОЧКО А. М.	
Національно-патріотичне виховання в ХНУВС	31
МОГЛЕВСЬКИЙ Л. В.	
До проблеми визначення сутності й особливостей норм права як елементів трудового права	32
МОЧЬОНГ-ШВИОНТЕК М.	
Превентивная дипломатия как инструмент внешней политики Содружества Независимых Государств	35
АВДЄЄВ О. О.	
Щодо необхідності державного контролю як складового елементу механізму модернізації закладів вищої освіти	36
АВРАМОВА О. Є.	
Розвиток житлово-комунального законодавства крізь призму міжнародних стандартів прав людини	39
АЛЕКСАНДРЕНКО О. В., ЖЕНУНТІЙ В. І.	
Про необхідність навчання майбутніх правоохоронців на прикладах з практики розслідування в умовах недостатності доказів	41
АЛЕКСАНДРОВ Ю. В.	
Деякі психологічні аспекти булінгу	42
АНАНЬЄВА Є. А.	
Основні функції фінансів у податковому механізмі України	44
АРТЕМЕНКО І. А.	
Адміністративно-процесуальні норми у механізмі адміністративного процесуального регулювання	46
БАКАЄВА О. О.	
Вищі відомчі заклади освіти в процесі формування правоохоронної системи	48
БАКУМОВ О. С.	
Президент України як суб'єкт інституційного гарантування юридичної відповідальності держави	49
БАРБАШОВ О. Г.	
Основні напрями діяльності та перспективи розвитку курсантського самоврядування в Харківському національному університеті внутрішніх справ	51
БАРАНОВА Ц. С.	
Кримінологічні аспекти виникнення насильства в сім'ї	53

БАХАСВА А. С.	
Мобільна група у межах пілотного проєкту «ПОЛІНА» як ефективний інструмент реагування на факти вчинення домашнього насильства.....	55
БЕЗПАЛОВА О. І.	
Діяльність органів поліції щодо захисту прав людини під час проведення операції Об'єднаних сил.....	56
БЕЗСОННА Т. Ф., НОСОВА О. Ю.	
«Зелена кімната» як ефективний метод реалізації права дітей на особливе ставлення з боку правоохоронних органів.....	59
БОРОВИК М. О.	
Окремі питання вдосконалення професійної майстерності викладачів ЗВО зі специфічними умовами навчання.....	61
БОРТНІК О. Г.	
Примусові заходи у цивільному судочинстві та їх співвідношення із юридичною відповідальністю.....	62
БРИГАДИР І. В.	
Скасування мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення: окремі правові аспекти.....	65
БРИНЧАК М. П.	
Межі здійснення свободи світогляду та віросповідання у цивільному праві України.....	66
БРУСАКОВА О. В., ГРЕЧЕНКО В. А.	
Юрій Крижанич як фундатор державного права у Східній Європі.....	68
БУГАЙЧУК К. Л.	
Деякі питання організації підготовки кадрів для органів та підрозділів Національної поліції України.....	70
БУДНІК В. Ю.	
Деякі правові аспекти сурогатного материнства в Україні.....	72
ВАПСВА Ю. А.	
Щодо актуальності питання про лікарську помилку.....	73
ВАРНАВСЬКА К. А.	
Деякі аспекти захисту жінок-правозахисників у міжнародному праві.....	74
ВАСИЛЕНКО В. А.	
Авторитарний дискурс як різновид інституційного.....	75
ВАСИЛЕНКО М. Є.	
Системно-структурний підхід до професіографічного аналізу юридичної праці.....	76
ВАСИЛЬКО І. В.	
До характеристики форм забезпечення трудових прав працівників, які працюють у роботодавців – фізичних осіб.....	78
ВІНЦУК В. В.	
Особливості вивчення інституту проведення негласних слідчих (розшукових) дій.....	80
ВІТЕР Д. В.	
Документи як джерела доказів у розслідуванні злочинів у сфері фінансування соціальних цільових програм.....	82
ВЛАСЕНКО І. В.	
Організація діяльності науково-практичного гуртка кафедри тактичної і спеціальної фізичної підготовки ХНУВС.....	85
ВОЙЦІХОВСЬКИЙ А. В.	
Питання формування міжнародно-правового механізму протидії загрозам критичній інфраструктурі.....	87
ВОРОБЕЛЬ У. Б.	
Наслідки залишення зали судового засідання позивачем (на матеріалах судової практики).....	90
ВУЙМА А. Г.	
До питання залучення спеціалістів під час розслідування вбивств.....	92

ГАЛКІН Д. В.	
Кадрове забезпечення міліції УСРР у першій половині 20-х років ХХ сторіччя	94
ГАЛКІНА О. М.	
Кадрова політика міліції УСРР в другій половині 20-х років ХХ сторіччя	97
ГАРБУЗЮК К. Г.	
Окремі теоретичні питання відбору до Національної поліції України	99
ГАРМАШ В. В.	
Щодо розуміння завдань і функцій кінологічних підрозділів Національної поліції України	101
ГЕТА Д. С.	
Конституційна муніципальна реформа як гарантія України на шляху євроінтеграції	103
ГЕТМАНЕЦЬ О. П.	
Фінансове право в сучасних умовах підготовки правоохоронців	105
ГІРЕНКО С. П.	
Професійно-психологічна підготовка працівників Національної поліції (освітньо-конфліктологічний вимір)	107
ГОВОРОВА К. І.	
Наслідки правопорушень, пов'язаних із фінансово-кредитними операціями	109
ГОЛОВКО Б. Г.	
Окремі сторінки історії поліції Азербайджану у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	112
ГОЛОВКО Т. В.	
Правові засади взаємодії органів міліції з громадськістю в Україні у 20-х роках ХХ сторіччя	113
ГОЛОПІЧ І. М.	
Формування комунікативних компетентностей у майбутніх поліцейських	114
ГОНЧАРУК В. В.	
Порядок оскарження поліцейськими дисциплінарних стягнень	116
ГОРБАЧ Н. Л., ІВАНОВА І. Л., КАЛЬЧЕНКО Т. М.	
Роль дебатів під час вивчення англійської мови у вищій школі	117
ГОРБОНОС В. В.	
Загальна характеристика системи судово-експертних установ Литовської Республіки	118
ГОРОБЕЦЬ Н. О.	
Сучасний стан децентралізації публічної влади в Україні	121
ГРИЩЕНКО М. В.	
Роль мотивації у професійній соціалізації в навчально-професійній діяльності майбутнього фахівця	122
ГРІДІНА Н. Ю.	
Діяльність поліції щодо протидії гендерно-обумовленому насильству на території проведення операції Об'єднаних сил	125
ГРЕСА Н. В.	
Специфіка самопрезентації у чоловіків у контексті нормативних установок	127
ГРЕЧЕНКО В. А.	
Становлення системи спеціальної підготовки у навчальних закладах міліції Харкова (1921–1925 рр.)	130
ГУДЗЬ Т. І.	
Форми посягання на конституційний лад України	132
ГУЗЕНКО О. П.	
Осучаснення проблем та напрямки їх вирішення сучасним підприємством металургійної галузі	133
ГУСЄВА В. О.	
Сутність правоохоронної діяльності в Україні, перспективи розвитку та сучасний стан	135
ГУСЕЙНОВ І. В.	
Термінологічні та змістовні поняття механізму реалізації фінансово-правових норм	137

ДАВИДЕНКО В. Л.

Щодо встановлення змісту кваліфікуючої ознаки «проникнення у житло, інше приміщення» злочинів, передбачених статтями 185–187 КК України 140

ДЕДУРІН Г. Г.

Міжнародний аспект правового врегулювання становища національних меншин у міжвоєнній Польщі..... 141

ДЕМЕНТЬЄВ М. В.

Щодо оцінки експертом результатів дослідження 143

ДЕМИДЕНКО Н. М.

Морально-релігійні засади Православного Хрестовоздвиженського Трудового Братства (1889–1929): погляд з XXI століття 144

ДЕНИСОВ А. І.

Перспективи створення спеціальних правових режимів для окремих категорій підприємств..... 146

ДЕНИЩУК Д. Є.

Місце та перспективи системи охорони державної таємниці у забезпеченні національної безпеки України..... 147

ДЕНІС О. В.

Формування місцевих бюджетів в Україні..... 149

ДЖАФАРОВА О. В.

Теоретико-правові засади дозвільної діяльності органів публічної адміністрації в Україні 152

ДІДЕНКО А. С.

Державна політика у сфері протидії кіберзлочинності як об'єкт адміністративно-правового регулювання..... 154

ДМИТРИК О. О., ТОКАРЄВА К. О.

Реформування бюджетних відносин: нові позитивні зрушення чи проблеми 155

ДОБКІНА К. Р.

Окремі аспекти участі у цивільному судочинстві органів державної влади та місцевого самоврядування (на прикладі ЦПК УРСР 1964 року)..... 157

ДОЦЕНКО В. В.

Психологічні особливості саморозвитку особистості майбутнього працівника поліції в умовах сучасного суспільства 160

ДУРАВКІНА Н. І.

Аутстафінг та аутсорсинг як правові форми організації праці: сутність та особливості 161

ДЯЧЕНКО Н. В.

Виникнення, діяльність і внесок артгалерей у художнє життя Харкова наприкінці 1980-х – на початку 2000-х рр..... 163

ЄВДОКІМОВА О. О.

Інноваційність та професійний досвід у сучасних поліцейських практиках..... 165

ЄВТУШОК В. А.

Харківський національний університет внутрішніх справ через призму десятиліть 168

ЄЛЬНІКОВА Н. І.

Соціолінгвістичні особливості функціонування молодіжного сленгу у курсантському середовищі 169

ЄРЕМЄЄВ А. В.

Глобалізація та розвиток офшорних юрисдикцій..... 171

ЖЕЛЕЗОВ О. Є.

Зміни до дисциплінарної відповідальності суддів в умовах судової реформи 174

ЖОРНОКУЙ Ю. М., ЖОРНОКУЙ В. Г.

Роль та значення процедури медіації під час вирішення корпоративних конфліктів 175

ЗАБОРА А. В.

Інноваційний аспект здоров'язбережувальних технологій на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки 178

ЗАГУМЕННА Ю. О., РАСТОРГУЄВА Н. О.

Проблеми забезпечення інформаційної безпеки в умовах глобалізації та гібридної війни проти України 180

ЗАГУМЕННИЙ О. О.

Історичні передумови виникнення і розвитку кіберзлочинності..... 181

ЗАДНІЧЕНКО С. І.

Конфлікт інтересів як складова частина зловживання владою або службовим становищем:
національне та міжнародне законодавство..... 183

ЗАЙЦЕВ О. Л.

Насильство як міжгалузевий інститут права 186

ЗЕМЛЯНСЬКА О. В.

Завдання психокорекційної роботи з керівниками підрозділів поліції..... 188

ЗОЗУЛЯ Є. В.

Про деякі елементи допиту свідків примушування до виконання
чи невиконання цивільно-правових зобов'язань..... 190

ЗОЗУЛЯ І. В., ЗОЗУЛЯ О. І.

Імідж і репутація у формуванні бренду Національної поліції України: проблемні питання..... 191

ЗУБЧЕНКО Л. В., ГОЛИК В. А.

Підвищення рівня фізичної підготовленості студентів у межах організації занять
із дисципліни «Фізичне виховання» 193

ІВАНОВ С. В.

Шляхи підвищення ефективності здійснення контролю за реалізацією митної політики в Україні..... 195

ІВАНОВ С. Ю.

Становлення та розвиток правоохоронних органів на території України
за доби Української революції (1917–1921 рр.)..... 198

ІЩЕНКО І. В.

Щодо дослідження принципів здійснення підрозділами Національної поліції України ювенальної превенції..... 200

КАДАЛА В. В., ГУЗЕНКО О. П.

Актуалізація проблематичного аспекту сутнісної характеристики дефініції «лізинг» 202

КАЗНАЧЕЄВА Д. В.

Академічна доброчесність як фактор забезпечення якості вищої освіти
Харківського національного університету внутрішніх справ 204

КАПСНІЧЕНКО Л. І., СЛИНЬКО Д. В.

Удосконалення професійної підготовки працівників Національної поліції
як напрямок мінімізації вчинення ними правозастосовних помилок..... 207

КАЦАЛАП Л. С.

Організаційно-правові засади ефективного впровадження педагогічних інновацій
у навчальний процес закладів вищої освіти 209

КИРСЄВА І. В.

Конституційно-правове забезпечення екологічної безпеки у сфері господарювання 210

КИРИЧЕНКО В. Є.

За що купувати землю. Поререформений досвід Російської імперії..... 212

КИРИЧЕНКО Ю. М.

Удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності
органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні 215

КИСЕЛЬОВ В. М., СОЛОВЙОВА Л. М.

Проблеми проникнення до житла чи іншого володіння особи на підставі ч. 3 ст. 233 КПК України 218

КИСИЛЬОВА К. В.

Щодо доцільності існування Вищого антикорупційного суду..... 220

КІКІНЧУК В. В.	
Перспективи підготовки фахівців Національної поліції України.....	222
КЛИМЕНКО А. Л.	
Передумови розвитку інтегрованої системи соціального захисту населення.....	223
КЛУБАНЬ М. В.	
Науково-методичне забезпечення електронної освіти.....	224
КНИЖЕНКО С. О.	
Застосування практики Європейського суду у підготовці поліцейських.....	226
КОБИЛКО Н. А., ЗАБОРОВСЬКИЙ В. В.	
Від курсів підготовки правоохоронців до Харківського національного університету внутрішніх справ (за матеріалами спогадів Олександра Марковича Бандурки).....	227
КОВАЛЕНКО К. В.	
Сучасні проблеми правового регулювання звільнення із служби в поліції.....	229
КОВАЛЬОВ І. М.	
Організація взаємодії поліції з громадськістю у сфері фізичної й тактичної підготовки населення на прикладі діяльності Харківського національного університету внутрішніх справ.....	231
КОВАЛЬОВ Р. Ю.	
Особливості дотримання вимог законодавства працівниками органів та підрозділів поліції під час розгляду адвокатських запитів.....	232
КОЛОТІК А. С.	
До проблеми визначення поняття правовідносин зі спеціального пенсійного забезпечення.....	234
КОМЗЮК А. Т.	
Про актуальні завдання адміністративно-правових досліджень.....	236
КОНОНЕНКО Т. П.	
Екстремальні ситуації: аспекти психологічного забезпечення діяльності.....	238
КОРЖ В. П.	
Використання сучасних наукових і криміналістичних методів для розшуку особи, зниклої безвісти.....	240
КОРНІЄНКО В. В.	
Захист загальнолюдських цінностей Національною поліцією України.....	242
КОРОБЦОВА Д. В.	
Достатність бюджетного фінансування загальної спільних потреб.....	244
КОСТЄННІКОВА Х. О.	
Вплив зміни кінолога на поведінку й ефективність роботи службового собаки.....	246
КОХАНСЬКА М. Л.	
Принципи цивільного процесуального права в механізмі забезпечення ефективності цивільного судочинства.....	247
КРАСНИК К. С.	
Право особи на сім'ю за сімейним законодавством України.....	248
КРИГІНА Д. Г.	
Правові аспекти гарантійно-забезпечувального механізму встановлення місцевих майнових податків.....	250
КРИШЕВИЧ О. В.	
Кримінальна відповідальність за корупційні злочини за законодавством Німеччини, Великобританії та Франції.....	251
КРОЙТОР В. А.	
Проблеми застосування принципу змагальності в господарському судочинстві.....	253
КРУТ К. О.	
Актуальність посилення адміністративної відповідальності за самовільне випалювання рослинності або її залишків.....	255

КУДІНОВ В. А.	
Удосконалення електронної картки автоматизованого обліку адміністративних правопорушень.....	257
КУЧА М. С., НАУМОВА А. О.	
Деякі проблеми призначення та проведення експертиз	258
ЛАЗАРЄВ В. В.	
Щодо сутності правового стимулювання	260
ЛАРІОНОВА І. Т., ІНШЕКОВ М. В.	
Професійна компетентність фахівця як психологічна категорія.....	262
ЛЕВАШОВ О. С.	
Специфіка викладання іноземних мов у ЗВО з особливими умовами навчання	264
ЛИЗОГУБ Я. Г.	
Проблеми диференціації кримінальних правопорушень на кримінальні проступки та злочини з урахуванням прийдешніх (з 01.01.2020) змін до чинного Кримінального кодексу України.....	265
ЛИТВИНОВ О. М., ГЛАДКОВА Є. О.	
Місія університету в часи постмодерну.....	267
ЛОГАЧЕВ М. Г.	
Кафедра тактико-спеціальної підготовки – історія та сучасність	269
ЛОГВИНЕНКО Є. С.	
Відповідальність за воєнні злочини в міжнародному кримінальному праві.....	270
ЛОГВИНЕНКО І. А., ЛОГВИНЕНКО Є. С.	
Джерела з історії становлення та розвитку інституту покарання в державах Стародавнього Сходу: історико-правова характеристика	272
ЛУК'ЯНИХІНА О. А.	
Формування крос-культурних компетентностей курсантів-правоохоронців.....	276
МАКАРЕНКО В. С.	
Зарубіжний досвід протидії наркозлочинності (на прикладі Маврикію)	278
МАКСИМЕНКО Н. О.	
Посилення державного регулювання ринку цінних паперів.....	281
МАЛИНОВСЬКА Т. М., ШОРОХОВА Г. М.	
Нормативно-правове регулювання діяльності територіальних органів поліції України в інформаційній сфері	283
МАЛЯРОВА В. О.	
Взаємозв'язок між особою потерпілого та суб'єктом злочину	285
МАННАПОВА К. Р.	
Домашнє насильство: гендерні особливості проблеми.....	286
МАРЧУК М. І.	
Конституційно-правовий статус палат польського парламенту	288
МАСЛОВА Н. Г.	
Заходи спеціально-кримінологічного запобігання кримінальному радикалізму та проблеми їх реалізації у сучасних умовах	289
МАТВЕЄВ С. П., СКОКОВ С.	
Ефективність екологічних інновацій	291
МАТЮШКОВА Т. П.	
Напрямки розвитку поліцейської освіти в Україні	292
МЕЛІХОВ К. В.	
Система зв'язків із громадськістю та її формування на регіональному рівні (на прикладі Харківської області) ...	294
МЕЛЬНИК В. В.	
До характеристики суб'єктивних прав та юридичних обов'язків учасників судового процесу під час розгляду трудових спорів у суді	297

МЕЛЬНИК В. А.	
Особливості цілей обмежень у діяльності правоохоронних органів.....	299
МЕЛЬНИК К. Ю.	
До проблеми комплектування кадрами Національної поліції України.....	300
МІЛораДОВА Н. Е.	
Метод «портфолію» як засіб підвищення якості підготовки поліцейського	301
МІТРОШКІНА О. В.	
Професійна компетентність працівників Державної кримінально-виконавчої служби України у контексті психологічної готовності до змін	303
МІЩЕНКО Л. В.	
Фінансово-правові принципи у правовому регулюванні господарських відносин в Україні	305
МОВЧАН М. І., ЦЕБИНОГА В. Ю.	
Професійна підготовка працівників слідчих підрозділів поліції у Франції.....	308
МОГІЛЕВСЬКА Л. Г.	
До проблеми визначення поняття «взаємодія Національної поліції з громадськістю та з іншими органами державної влади у сфері забезпечення прав і свобод дитини».....	310
МОГІЛЬОВА С. В.	
Захисник як покликання: аспекти виховання за Платоном та Г. Сковородою	312
МОЛДОВАНОВ Д. В.	
Фінансово-правові засоби розвитку альтернативної електроенергетики	314
МОРГУНОВ О. А., ЯРЕЩЕНКО О. А.	
Обґрунтування впровадження в навчальний процес спеціальних підготовчих вправ координаційно-рухової спрямованості, потрібних для формування тих умінь і навичок, що використовуються під час застосування заходів поліцейського примусу	315
МОРОЗ О. В.	
Щодо істотних умов цивільно-правового договору.....	317
МУЗИЧУК Е. О.	
Становлення національної ідеї в Україні	320
МУЗИЧУК О. М.	
25 років підготовки слідчих в Університеті: історія становлення та розвитку факультету № 1 (1994–2019 рр.) ...	321
НАЙДА В. О.	
Досвід Харківського національного університету внутрішніх справ у соціальній сфері на прикладі реалізації проекту «Step up: школа для активних підлітків»	324
НЕНЬКО Р. М.	
Роль політичних партій у сучасній демократичній системі управління.....	326
НОСАЧ А. В.	
До проблеми кримінально-правового аналізу злочинів проти державного суверенітету й територіальній цілісності України	327
ОВЕРЧУК О. Б.	
Управлінська риторика як важлива складова системи підготовки поліцейських кадрів (деякі практичні аспекти).....	329
ОЛІЙНИК О. С.	
Обумовленість існування та закріплення галузевих принципів кримінального права в Конституції та КК України.....	331
ОЛІШЕВСЬКИЙ О. В.	
Соціально шкідливі та суспільно небезпечні наслідки пропаганди релігійної нетерпимості та дискримінації.....	333
ОРЛОВ Ю. В.	
Фронтрна злочинність: поняття, ознаки	334

ОРЛОВА О. О.	
Поняття розумової самостійності та напрями її розвитку у сучасних закладах вищої освіти.....	337
ОРЛОВА Т. А.	
Поняття та прояви нетерпимості як мотиву вчинення кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.....	338
ПАВЛІЧЕНКО Є. В., ГУЗЕНКО О. П.	
Проблематичні питання видової структури лізингових операцій суб'єктів господарювання	339
ПАНКРАТОВА В. О.	
Право на освіту: особливості міжнародно-правового регулювання	341
ПАНОВА І. В.	
Значення та перспективи розвитку інформаційного права як навчальної дисципліни.....	344
ПАНОВА О. О.	
Вчинення юридично значущих дій у системі правових форм забезпечення публічної безпеки в Україні.....	346
ПАРФЕНТІЙ Л. А.	
Роль правоохоронних органів у забезпеченні економічної безпеки держави.....	349
ПЕРЕРВА Ю. М., ОВДІЄНКО Д. В.	
Проблема розвитку інституту народної ініціативи в Україні: порівняльно-правовий аспект.....	351
ПЕРЦЕВА В. А.	
Способи реалізації суб'єктивності в науковому тексті.....	353
ПЕТРИЧЕНКО О. П.	
Перспективи запровадження окремого розділу «Терористичні злочини» в Кримінальний кодекс України	355
ПЕТРОВА І. А.	
Теоретичні засади класифікації висновків експерта.....	356
ПЕТРОВСЬКА С. А.	
Страхові шахрайства та боротьба з ними	360
ПІСТРЕНКО Н. С.	
Конституційно-правове регулювання відносин між державою та церквою на пострадянському просторі	362
ПІХУРЕЦЬ О. В., ПІХУРЕЦЬ А. О.	
Особливості запровадження в Україні похідного (непрямого) позову.....	364
ПОГОРІЛЕЦЬ О. В.	
Булінг проти педагогічних працівників як суспільно небезпечне явище.....	366
ПОГРІБНИЙ І. М.	
Окремі питання теорії юридичних фактів.....	368
ПОДОРОЖНІЙ А. Ю.	
Напрями вдосконалення нормативно-правового регулювання притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності	370
ПОНОМАРЕНКО Я. С.	
Емоційний інтелект як інтегральна ознака особистості поліцейського в ситуаціях проблемного спілкування	372
ПОПОВА Л. М.	
Адміністративна відповідальність як дієвий спосіб захисту прав і свобод громадян України	375
ПОПОВА С. М.	
Електронна демократія як необхідна умова ефективного розвитку держави	377
ПОЧУЄВА В. В.	
Професійно-орієнтований підхід у викладанні іноземних мов.....	380
ПРОХОРЧЕНКО Г. О.	
Деякі питання організації діяльності робітничо-селянської залізничної міліції України у 20-х роках ХХ сторіччя	382

ПРОЦЕНКО А. М.	
Ініціатива суду в проведенні експертизи.....	383
ПУЗАНОВА Т. А.	
Верховенство права як ключова засада організації та проходження служби в органах Національній поліції України	384
ПЧЕЛІН В. Б.	
Основні етапи нормативно-правової регламентації становлення та розвитку адміністративного судочинства в незалежній Україні.....	386
ПЧОЛКІН В. Д.	
Шляхи вдосконалення протидії злочинам економічної спрямованості	389
РАДЧЕНКО О. І.	
Громадянство у механізмі захисту прав людини	391
РАСКАЗОВА В. В.	
Щодо застосування відступного в цивільному праві	393
РЕЗАНОВ С. А.	
Щодо окремих проблемних питань здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення у діяльності патрульної поліції.....	394
РОМАНЮК В. В.	
Кримінальні процесуальні функції ювенального судочинства.....	395
РОССИХІН В. В.	
Питання створення та розбудови наукових парків в Україні.....	396
РОССИХІНА Г. В.	
До питання оподаткування самозайнятих осіб в Україні.....	399
САВЧЕНКО А. С.	
Зловживання процесуальними цивільними правами в світлі практики Європейського суду з прав людини.....	402
САДИКОВА Я. М.	
Щодо принципів судового доказування.....	403
САЗОНОВ В. В.	
Зовнішні загрози економічній безпеці України (кримінологічний вимір)	406
САЛМАНОВА О. Ю.	
Адміністративно-правове регулювання процедур акредитації та ліцензування освітньої діяльності в Україні.....	407
САМОЙЛОВА Ю. І., СЕРГІЄНКО Т. М.	
Щодо питання про особливості вивчення іноземної мови в системі неперервної професійної освіти працівниками правоохоронних органів та військовослужбовцями	409
САМОТІЄВИЧ В. О.	
Дискреційні повноваження суду щодо обрання форми реалізації кримінальної відповідальності: проблеми та шляхи вирішення	411
САППА М. М.	
Принцип системності як механізм подальшого підвищення ефективності освітньої технології.....	413
СВЯТОКУМ І. О.	
Реалізація Національною поліцією рекомендацій міжнародних організацій щодо дотримання прав і свобод людини під час перебування в місцях несвободи.....	415
СЕЗОНОВ В. С.	
Дослідження документів, що супроводжують транспортні засоби: експертно-криміналістична характеристика	417
СЕЛЮКОВ В. С.	
Поняття кінологічного забезпечення	420

СЕНЧУК І. І.

Економіко-правові аспекти запровадження вільного обігу (ринку)
землі сільськогосподарського призначення України..... 421

СЕРДЮК О. О.

Соціологічне дослідження «Публічна безпека та довіра до правоохоронних органів»:
досвід імплементації результатів у практичну діяльність 423

СИДОРЕНКО А. Ю.

Становлення концепції відомчої нормотворчості в Україні у 20-ті роки ХХ століття..... 426

СИНЕГУБОВ О. В., КРАСИЦЬКА Л. В.

Сутність прогібіторного позову..... 427

СИНЯВСЬКА О. Ю.

Щодо особливостей службової дисципліни поліцейських 429

СИРОЇД Т. Л.

Організаційна основа захисту прав людини Організації американських держав..... 431

СИРОМЯТНІКОВА М. С.

Деякі аспекти антикорупційного законодавства України..... 434

СИЧОВА В. В.

До характеристики окремих способів забезпечення
локального правового регулювання трудових відносин в Україні..... 436

СКОК О. С., ШЕВЧЕНКО Т. В.

Обмежувальні заходи як спосіб захисту потерпілого від домашнього насильства..... 438

СКРИННІКОВА К. О.

Реалізація права на медичну допомогу через державні гарантії медичного обслуговування в Україні..... 440

СЛІПЧЕНКО А. С.

Щодо правовстановлення..... 442

СЛІПЧЕНКО С. О.

Необґрунтованість судових рішень як втручання судових органів у права людини 443

СОЛОВЙОВА О. Є.

Процесуальне положення потерпілого у кримінальному провадженні 444

СОРОЧАН Д. А.

Булінг як прояв протиправної поведінки 445

СОРОЧАН Н. В.

Співвідношення норм трудового й адміністративного права
у правовому регулюванні діяльності працівників Національної поліції України 447

СТАЦЕНКО А. В.

Заручники війни. Житлова проблема внутрішньо переміщених осіб 450

СТЕПАНЕНКО Т. В.

Уміння працювати з інформацією як необхідна компетентність майбутнього правоохоронця 452

СТЕПАНЮК Р. Л.

Окремі аспекти вдосконалення криміналістичної підготовки фахівців для органів Національної поліції..... 453

СЯДРИСТА І. І.

Питання відповідальності акціонерів за боргами неплатоспроможного товариства 454

ТВЕРДОХВАЛОВА Ю. Л.

Проблеми гендерної ідентифікації сучасної молоді 456

ТИМОШЕНКО Д. В.

Дискреційні повноваження: поняття та практичне застосування..... 458

ТІХОНОВА М. А., МІТЯЄВА К. Д.

Правове регулювання застосування засобів заохочення молоді до зайняття фізичною культурою та спортом.. 460

ТКАЧЕНКО С. О.	
Розвиток корпоративного менеджменту як елементу бізнес-управління.....	462
ТЮРИНА В. О.	
Емоційний інтелект як фактор формування й розвитку професійної компетентності курсантів як майбутніх працівників поліції	463
ТЯГЛО О. В., ВОРОПАЙ Т. С.	
Безпечне споживання інформації: кого, хто і як навчить?	465
ФЕДОРЕНКО О. І.	
Складові сучасної підготовки майбутніх офіцерів поліції до професійної діяльності	467
ФЕДОСОВА О. В.	
Завдання розслідування у кримінальних провадженнях щодо корисливо-насильницьких злочинів, що вчиняються неповнолітніми.....	469
ФІАЛКА М. І.	
Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму: окремі проблемні питання теорії та практики застосування.....	472
ФІЛІПЕНКО Н. Є.	
Методика виявлення причин та умов учинення злочинів у процесі експертного дослідження	474
ФІЛІПСЬКА Н. О.	
До питання реалізації виборчого права особами з обмеженою дієздатністю	477
ФУРСА В. А.	
Економічні злочини – наймасштабніша загроза економічній безпеці підприємства	479
ХАЙЛОВА Т. В.	
Історико-правові аспекти функціонування гірничих підприємств	480
ХАНЬ О. О.	
Критичний аналіз ризиків ефективної діяльності уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції в органах та установах Національної поліції.....	482
ХАРЧЕНКО С. В.	
Вплив рівня розвитку соціального інтелекту курсанта ЗВО зі специфічними умовами навчання на його соціальний статус у групі.....	484
ХОДЄЄВА Н. В.	
Захист суб'єктивних цивільних прав у розрізі права на інформацію про стан свого здоров'я – співвідношення таких понять, як «захист» та «охорона».....	485
ХОМИН О. М.	
Використання спеціальних знань у судовому розгляді провадження про економічні злочини, вчинені організованою групою	487
ЦИРКУЛЕНКО А. М., ЦИРКУЛЕНКО С. С.	
Стан поліцейського в умовах ведення вогневого контакту.....	488
ЦЮГА С. А.	
Иновационные технологии в избирательном процессе: анализ зарубежного опыта	491
ЧЕПІГА Л. П., ШАХОВА О. Г.	
Стратегії подолання складних життєвих ситуацій у співробітників групи реагування патрульної поліції з різним рівнем схильності до ризику.....	493
ЧЕРВОНІЙ П. Д.	
2014 рік. Харківський національний університет внутрішніх справ на охороні громадського порядку	494
ЧИШКО К. О.	
Легальне куріння тютюнових виробів у заборонених законом місцях: прогалини адміністративного законодавства державної політики щодо попередження куріння тютюнових виробів	496
ЧОРНИЙ І. В.	
Становлення та періодизація діяльності харківської школи фантастики.....	497

ЧОРНОУС О. В.	
Деякі переваги та недоліки проєкту Трудового кодексу України.....	498
ЧУМАК В. В.	
Професійна підготовка поліцейських в Естонській Республіці.....	500
ШАПОВАЛ В. М.	
Постметафізичний дискурс і сучасна філософія права.....	502
ШАПОВАЛ К. А.	
Сучасний стан наукового забезпечення та перспективи формування методики розслідування вбивств, учинених у зв'язку з домашнім насильством.....	504
ШАТРАВА С. О.	
Запобігання корупції у сфері надання адміністративних послуг органами Національної поліції.....	505
ШЕВЧЕНКО А. Л.	
Щодо питання кваліфікації персоналу Міжнародного кримінального суду.....	508
ШЕВЧЕНКО Л. О.	
Гендерні особливості психологічної ресурсності працівників поліції.....	510
ШЕВЧЕНКО Т. В.	
Адміністративно-правові засоби забезпечення особистої безпеки поліцейського під час застосування заходів поліцейського примусу або поліцейського піклування.....	511
ШЕВЧУК Т. А.	
Зв'язок кримінологічної науки з практикою протидії злочинності.....	512
ШЕЛКОШВЕЄВ І. В.	
Перфекціонізм і стильові особливості когнітивної діяльності в юнацькому віці.....	514
ШИЛІНА А. А., АЛЕКСАНДРОВ Ю. В.	
Самогубство як наслідок залучення дітей до груп смерті.....	516
ШИШКА Н. В.	
Юридичні особи публічного права та держава Україна: деякі питання участі їх у цивільних відносинах.....	519
ШИШКА О. Р.	
Чи володіє правова позиція Верховного Суду України силою правила stare decisis?.....	521
ШЛОМІН О. Ю.	
Особливості професійного самоставлення працівників поліції підрозділів превентивної діяльності.....	523
ШУЛЬГА А. М.	
Криза нормативного регулювання суспільних відносин як явище та поняття.....	525
ШУЛЬГА А. М.	
Кримінально-правова охорона земельних ресурсів України як частини природних ресурсів.....	527
ШУЛЬЖЕНКО А. В.	
Мотив у складі кримінально-правової характеристики суб'єктивної сторони злочину.....	528
ЩЕРБИНА М. О.	
Вирішення практичних завдань із використанням судової практики.....	531
ЮШКЕВИЧ О. Г.	
Особливості оскарження постанови патрульних поліцейських про притягнення до адміністративної відповідальності.....	532
ЮШКЕВИЧ О. Г., ОЛЬХОВСЬКА Ю. О.	
Документи, що підтверджують повноваження адвоката в адміністративному судочинстві.....	534
ЯСЕЧКО С. В.	
Щодо можливості комерціалізації інформації.....	536
ЯЦЕНКО І. І.	
Перспективні напрями міжнародного співробітництва в галузі судової експертизи.....	538

ЯЩЕНКО А. М.

Юридичні наслідки впливу строку давності притягнення до кримінальної відповідальності та її реалізації з огляду на концепцію нової редакції КК України..... 540

KACHYNSKA M.

Violence Against Women as a Form of Gender-Based Violence..... 541

MARKOVA O.

On the Question of the Necessity for Legal Regulation of Administrative Procedures..... 542

справедливості, гуманізму, демократії тощо; по-друге, утверджувати й забезпечувати права, свободи й законні інтереси громадянина та людини; по-третє, відобразити суспільні відносини, що об'єктивно склалися [7, с. 33–34].

Висновок. Отже, принцип верховенства права означає, що норми усіх галузей права повинні відповідати принципам і нормам Основного Закону, а такі види діяльності, як нормотворча, правозастосовна та інші щодо здійснення правових приписів, мають бути зорієнтовані виключно на Конституцію. Таким чином, існує так звана підпорядкованість держави та всіх її інститутів праву і його пріоритет щодо них. Тобто, з одного боку, зміст цього принципу полягає в тому, що всі акти, які регламентують процеси діяльності і організації служби, мають відповідати Конституції України і прийматися лише на її основі. З іншого – всі ті нормативно-правові акти, які видаються органами державної влади, мають так само відповідати Конституції. Здійснюючи повноваження щодо реалізації державної влади, працівники поліції зобов'язуються дотримуватися не лише спеціальних норм, які визначають внутрішній порядок проходження служби, але й керуватися загальними конституційними приписами.

Список бібліографічних посилань

1. Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Н. Р. Нижник. Київ : Ін-Юре, 1999. 44 с.
2. Прудников А. С., Андриашин Х. А. Административно-правовое обеспечение прав и свобод человека и гражданина : учеб. М. : Закон и право ; Юнити, 2016. 48 с.
3. Общая теория государства и права. Академический курс: в 2 т. Т. 2: Теория государства / отв. ред. М. Н. Марченко. М. : Зерцало, 1998. 622 с.
4. Старилов Ю. Н. Службное право : учебник. М. : Бек, 1996. 698 с.
5. Государственная служба Российской Федерации: первые шаги и перспективы / под ред. Г. В. Атаманчука. М. : Изд-во РАГС, 2017. 250 с.
6. Старилов Ю. Н. Государственная служба в Российской Федерации: теоретико-правовое исследование. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 2006. 478 с.
7. Колодій А. М. Конституція і розвиток принципів права України (методологічні питання) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2008. 391 с.

Одержано 31.10.2019

УДК 347.998.8

Віталій Борисович ПЧЕЛІН,

доктор юридичних наук, доцент,

доцент кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

 <https://orcid.org/0000-0001-9540-9084>

ОСНОВНІ ЕТАПИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Важливим індикатором правової держави, демократичності процесів, що в ній протікають, є наявність механізмів оскарження рішень суб'єктів владних повноважень. В якості одного з найефективніших серед таких механізмів у всьому цивілізованому світі прийнято розглядати адміністративне судочинство. Сфера адміністративного судочинства в Україні на сьогодні зазнає значних змін, спрямованих на вдосконалення даної інституції, що має місце внаслідок проведення масштабної судової реформи. При цьому становлення адміністративного судочинства в нашій державі після здобуття нею незалежності відбувалося протягом значного часу. Аналіз основних проблем, що стояли на шляху становлення адміністративного судочинства в незалежній Україні, дозволить не допустити аналогічні проблеми й під час реформування даної галузі [1, с. 41].

Так, у наукових джерелах в якості окремого історичного періоду розвитку адміністративного судочинства в Україні розглядають здобуття нашою державою незалежності та створення системи адміністративних судів [2; с. 27; 3, с. 31]. У цей період перед незалежною Україною стояло чимало завдань в аспекті формування правової держави. Першочерговим завданням було відходження від радянського розуміння основоположних прав, свобод й інтересів людини та громадянина, а також механізму їх захисту. Необхідно було заново створити основні державні інститути, в тому числі судового захисту. При цьому провідною формою судового захисту прав, свобод та інтересів осіб від рішень, дій та бездіяльності повинно було стати адміністративне судочинство. До впровадження на практиці адміністративних судів як форми інституту адміністративної юстиції в Україні тривала дискусія щодо того, які організаційно-правові начала повинні бути покладені в основу національної системи адміністративних судів. Зокрема, такі українські вчені-правознавці, як М. М. Тищенко, В. С. Стефанюк, Ю. С. Педько, В. І. Шишкін та деякі інші, по-різному бачили організаційно-правові основи діяльності адміністративних судів в Україні. Як зазначає О. Муза, аналіз праць вищенаведених учених свідчить, що об'єднуючим елементом національної концепції побудови системи адміністративних судів є їх відокремленість від системи судів загальної юрисдикції [4, с. 25].

Активне запровадження адміністративного судочинства в Україні, що правда спочатку концептуальних його положень, розпочалося зі схваленням Верховною Радою України Концепції судово-правової реформи в Україні від

28 квітня 1992 року [5], яку, як зауважують вчені-правознавці, слід визнати своєрідним стратегічним планом, що передбачав поетапне здійснення цілої низки правових та організаційних заходів, спрямованих на становлення та розвиток судової влади в Україні [6, с. 27]. Аналіз даного правового акта вказує, що необхідність проведення судово-правової реформи обумовлювалося необхідністю реального забезпечення прав і свобод громадян, затвердження верховенства закону. Можна з упевненістю стверджувати, що завдяки прийняттю даної Концепції в Україні було визначено основні напрямки формування судової влади, що повинна мати місце в демократичній, правовій державі. Проте визначені в Концепції основи формування адміністративного судочинства в Україні мали скоріш декларативний характер, оскільки адміністративні суди в нашій країні запрацювали ще не скоро.

Публічно-правові спори в цей період, як і раніше, вирішувалися в порядку господарського та цивільного судочинства – арбітражними (господарськими) й загальними судами відповідно. Правовою основою діяльності арбітражних судів був Закон УРСР «Про арбітражний суд» від 4.06.1991 р. [7], а також Арбітражного процесуального кодексу України від 6.11.1991 р. [8; 9]. У свою чергу, діяльність загальних судів ґрунтувалася на положеннях Цивільного процесуального кодексу Української РСР від 18.07.1963 р. [10]. Окремі аспекти організації судочинства були встановлено на рівні Закону України «Про статус суддів» від 15 грудня 1992 р. [11]; Закону України «Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів судів України» від 2.02.1994 р. [12]; Закону України «Про органи суддівського самоврядування» від 2.02.1994 року [13] тощо.

Наступним кроком на шляху визначення правових підвалин належного функціонування органів судової влади стало укладення між Верховною Радою України та Президентом України Конституційного договору про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період прийняття нової Конституції України від 8.06.1995 р. У положеннях вищенаведеного акта було закріплено, що судову владу в Україні здійснюють виключно суди. Конституційний Суд України, загальні й арбітражні суди складають судову систему України. Й хоча про функціонування адміністративних судів мова не йшла, в ст. 39 було закріплено, що правосуддя в Україні здійснюється в формі судочинства в цивільних, господарських, адміністративних і кримінальних справах, а також у формі прийняття рішень з питань відповідності чинному законодавству правових актів посадових осіб, місцевих органів державної виконавчої влади й органів місцевого самоврядування [14]. Аналіз положень наведеного акта свідчить про його важливість, зокрема, в аспекті визначення правових засад організації судочинства, в тому числі адміністративного.

Втрата чинності вищенаведеним договором відбулася в результаті прийняття Основного Закону України – Конституції України від 28.06.1996 р. [15], що стало значною подією й зачепило всі без винятку сторони правового життя країни. Прийняття Конституції України, на нашу думку, можна з упевненістю розглядати як наступний етап формування судової влади в Україні, закріплення правових засад організації адміністративного судочинства. Так, Розділ VIII «Правосуддя» визначив основні правові засади організації судової влади: здійснення правосуддя виключно судами; принципи побудови судоустрою в Україні; гарантії незалежності та недоторканості судді; принципи здійснення судочинства; основи забезпечення діяльності органів судової влади; особливості призначення та звільнення особи з посади судді; тощо. А серед основних прав особи в ст. 55 Конституції України закріплюється її право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [16]. Конституція України стала підґрунтям для прийняття інших нормативно-правових актів, що визначають правові засади організації адміністративного судочинства України. Тому прийняття Конституції України від 28.06.1996 р. слід вважати одним із найважливіших етапів подальшого розвитку адміністративного судочинства в нашій державі. Проте реалізації норм Основного Закону стало на заваді застаріле законодавство про судоустрій в Україні [17, с. 851].

Впровадження конституційних положень щодо формування й реформування окремих державних інституцій, в тому числі судової влади, викликало необхідність у прийнятті нормативно-правового акта, який визначав би основні орієнтири в цьому напрямку. Так, Державною комісією з проведення в Україні адміністративної реформи [18] було розроблено Концепцію адміністративної реформи в Україні, яка була покладена в основу здійснення реформування системи державного управління. У Концепції, серед пріоритетних завдань, що потребують вирішення, зокрема, було названо завдання зі створення правової бази для повноцінного запровадження в Україні такої форми судового захисту прав і свобод громадян у сфері виконавчої влади, як адміністративна юстиція. Наголошено, що має бути передбачено поетапне формування Вищого адміністративного суду України, а також апеляційних і місцевих адміністративних судів. Процедури розгляду справ у цих судах мають бути врегульовані окремим Адміністративно-процесуальним кодексом України [19]. У подальшому задля забезпечення більш динамічного здійснення заходів, пов'язаних із проведенням адміністративної реформи, своєчасного вирішення питань, що виникають у цій сфері, було прийнято ряд нормативно-правових актів: указ Президента України «Питання організації проведення в Україні адміністративної реформи» від 21.07.2001 № 538/2001 [20]; указ Президента України «Про чергові заходи щодо дальшого здійснення адміністративної реформи в Україні» від 29.05.2001 № 345/2001 [21]. На сьогодні ж можна констатувати, що багато дійсно новаторських ініціатив, що були викладені в Концепції, не знайшли свого практичного прояву, а положення, які стосувалися адміністративного судочинства, були в певній мірі реалізовані через декілька років.

Логічним продовженням розвитку правових засад організації здійснення судочинства в Україні стало прийняття Закону України «Про судоустрій» від 7.02.2002 р., який визначив правові засади організації судової влади та здійснення правосуддя в Україні, систему судів загальної юрисдикції, основні вимоги щодо формування корпусу професійних суддів, систему та порядок здійснення суддівського самоврядування, а також встановив загальний

порядок забезпечення діяльності судів і врегулював інші питання судоустрою. Уперше в незалежній Україні було визначено, що в системі судів загальної юрисдикції утворюються загальні та спеціалізовані, в тому числі адміністративні суди. Закріплено, що апеляційними спеціалізованими судами, зокрема, виступають апеляційні адміністративні суди. Вищий адміністративний суд визначався як адміністративний суд касаційної інстанції [22]. У результаті історичного розвитку правової системи в Україні для здійснення повноцінної судової захисту прав і свобод громадян у сфері органів публічної адміністрації була створена система адміністративних судів [23, с. 11]. На законодавчому рівні вперше за часів незалежності України було детально регламентовано основи організації адміністративного судочинства в Україні. Правом створенням відповідних судових органів наділявся Президент України. А тому на рівні актів вищенаведеного суб'єкта було деталізовано питання, пов'язані зі створенням відповідних адміністративних судів: указ Президента України «Про Апеляційний суд України, Касаційний суд України та Вищий адміністративний суд України» від 1.10.2002 року [24]; указ Президента України «Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів, затвердження їх мережі» [25]. Однак навіть при такій нормативній регламентації організації адміністративного судочинства України неможливо було говорити про повноцінне функціонування адміністративних судів, так як не було визначено процесуально-правових основ їх діяльності.

Відсутність нормативно-правового акта, на рівні якого було б встановлено особливості розгляду та вирішення публічно-правових спорів, основних категорій і понять, що використовуються при такій діяльності, спричиняло чимало адміністративно-правових конфліктів [26, с. 152]. Остаточо адміністративне судочинство в Україні було сформовано шляхом прийняття Кодексу адміністративного судочинства України від 6.07.2005 року, який набрав чинності 1 вересня 2005 року. Вищенаведений нормативно-правовий акт визначив юрисдикцію, повноваження адміністративних судів щодо розгляду адміністративних справ, порядок звернення до адміністративних судів та порядок здійснення адміністративного судочинства [27]. Завдяки цьому стало можливим повноцінне функціонування адміністративних судів і здійснення адміністративного судочинства в цілому.

Список бібліографічних посилань

1. Пчелін В. Б. Правові засади становлення адміністративного судочинства в незалежній Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 1. Т. 2. С. 41–45.
2. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія. Харків : У справі, 2017. 488 с.
3. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 485 с.
4. Муза О. Концептуальні аспекти української моделі інституту адміністративної юстиції в контексті зарубіжного досвіду. *Юридична Україна*. 2008. № 8. С. 23–28.
5. Про Концепцію судово-правової реформи в Україні: постанова Верховної Ради України від 28.04.1992 № 2296-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 30. Ст. 426.
6. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України : навч. посіб. Київ : Прецедент, 2007. 531 с.
7. Про арбітражний суд : закон УРСР від 04.06.1991 № 1142-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 36. Ст. 469.
8. Господарський процесуальний кодекс України : закон України від 06.11.1991 № 1798-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
9. Про внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України : закон України від 21.06.1991 № 2539-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 36. Ст. 188.
10. Цивільний процесуальний кодекс Української РСР : закон України від 18.07.1963 № 1501-06 : втратив чинність 01.09.2005 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1501-06> (дата звернення: 10.10.2019).
11. Про статус суддів : закон України від 15.12.1992. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 8. Ст. 57.
12. Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів судів України : закон України від 02.02.1994 № 3911-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 22. Ст. 140.
13. Про органи суддівського самоврядування : закон України від 02.02.1994 № 3909-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 22. Ст. 138.
14. Конституційний договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України від 08.06.1995 № 1к/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 18. Ст. 133.
15. Про прийняття Конституції України і введення її в дію : закон України від 28.06.1996 № 254/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 142.
16. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
17. Юрченко В. П. Адміністративне судочинство: проблеми становлення та розвитку. *Форум права*. 2012. № 3. С. 850–855. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_3_147.pdf (дата звернення: 11.10.2019).
18. Про Положення про Державну комісію з проведення в Україні адміністративної реформи : указ Президента України від 02.10.1997 № 1089/97. *Офіційний вісник України*. 1997. № 40. С. 17.
19. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. Ст. 32.
20. Питання організації проведення в Україні адміністративної реформи : указ Президента України від 21.07.2001 № 538/2001. *Офіційний вісник України*. 2001. № 30. Ст. 1358.

21. Про чергові заходи щодо дальшого здійснення адміністративної реформи в Україні : указ Президента України від 29.05.2001 № 345/2001. *Офіційний вісник України*. 2001. № 22. Ст. 985.

22. Про судоустрій : закон України від 07.02.2002 № 3018-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 41–42. Ст. 180.

23. Богомазова И. Исторические аспекты становления и развития института подсудности в административном судопроизводстве Украины (IX–XVIII вв.). *Закон и жизнь*. 2014. № 8/2. С. 11–15

24. Про Апеляційний суд України, Касаційний суд України та Вищий адміністративний суд України : указ Президента України від 1 жовт. 2002 № 889/2002. *Офіційний вісник України*. 2002. № 40. Ст. 1856.

25. Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів, затвердження їх мережі : указ Президента України від 16 лист. 2004 № 1417/2004. *Урядовий кур'єр*. 2004. № 224.

26. Зуй В. Оскарження нормативно-правових актів: історичний аспект. *Вісник Академії правових наук України*. 2013. № 1. С. 148–155.

27. Кодекс адміністративного судочинства України : закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446.

Одержано 21.10.2019

УДК 343.123.12:343.37

Валерій Дмитрович ПЧОЛКІН,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри кримінального процесу,

криміналістики та експертології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-3379-5036>

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ЕКОНОМІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

Реформування економічних відносин у державі обумовило появу різноманітних злочинів у сфері економічної діяльності та підвищення «професіоналізму» злочинців. Спостерігається тенденція зрощування корумпованих посадових осіб з організованими злочинними групами і злочинними організаціями, зростає їх тіньова участь в економічних та приватизаційних процесах. На думку науковців найбільш небезпечні злочинні організації стають майже недосяжними для притягнення до кримінальної відповідальності внаслідок щільних корумпованих зв'язків з представниками органів влади та управління [1, с. 188; 2, с. 126]. Розширюються корумповані зв'язки ділків злочинного бізнесу з посадовими особами державних служб.

У юридичній літературі питання щодо поняття злочинів економічної спрямованості досі залишається дискусійним. На жаль, у діючому Кримінальному кодексі України не було визначено поняття «економічного злочину», «злочину у сфері економіки» чи якогось іншого узагальнюючого терміну. Попри на це в офіційних колах, законодавчих актах та документах вживаються такі терміни, як «злочини у сфері економіки», «злочини економічної спрямованості», «злочинність у сфері економічних відносин», «економічні злочини», «злочини у сфері економічної діяльності» і т. ін. Це дозволяє говорити не лише про наукове, а й про офіційне визнання доцільності виділення таких злочинів [3, с. 68]. У зв'язку з цим слід звернути увагу на погляди науковців стосовно поняття та сутності злочинів економічної спрямованості.

Серед науковців західних країн та США, досить популярним став термін «білокомірцева злочинність», запропонований Е. Сатерлендом, котрий виділив такий різновид злочинів головним чином у залежності від суб'єкта, тобто відніс до них корисливі діяння, вчинені особами, що займають високий соціальний статус і зловживають цим, порушують правила своєї професійної діяльності [4]. Слід зазначити, що й інші зарубіжні науковці теж удосконалювали це поняття. До злочинів цієї категорії вони відносять діяння, вчинені підприємцями, чиновниками у зв'язку із господарською діяльністю, високими технологіями, відмиванням злочинних доходів і т. ін. [5–7]. Основною відмінною ознакою злочинів економічної спрямованості вони вважають їх учинення в межах реальної або фіктивної господарської діяльності.

У сучасній юридичній літературі існує точка зору, що в аналізованій площині найбільш щільно пов'язані між собою злочини проти власності та у сфері господарської діяльності. Але найбільш розповсюдженим є твердження щодо віднесення до цієї категорії злочинів, що вчиняються проти власності, у сферах господарської та службової діяльності. За кримінально-правовими ознаками до їх числа можуть бути віднесені діяння, відповідальність за які передбачена різними статтями, які містяться в 6, 7, 17 розділах КК України.

Практика боротьби зі злочинами економічної спрямованості свідчить про те, що в «чистому» вигляді окремі злочини у цій сфері, здійснюються відносно рідко. Практично будь-які злочини в економічній сфері, фінансово-господарські зловживання, прояви корупції, службове підроблення та багато інших завжди прямо чи побічно поєднані з розкраданнями та ухиленням від сплати податків. Відстеження податково-фінансової ситуації відносно фізичних і юридичних осіб часто дозволяє прогнозувати розвиток криміногенної обстановки і на ранній стадії виявляти передумови до скоєння тяжких злочинів.

Вирішення цієї проблеми на стадії досудового розслідування потребує об'єднувати делікти у залежності від об'єкта посягання, оскільки вчинення цих діянь у багатьох випадках зумовлене потребою зробити можливим,

Наукове видання

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ:
25 РОКІВ ДОСВІДУ ТА ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ
(1994–2019 рр.)**

**Збірник тез доповідей
на міжнародній науково-практичній конференції
до 25-річчя створення університету**

Харків, 22 листопада 2019 року

Українською, англійською та російською мовами

Відповідальні за випуск: *В. А. Греченко, В. В. Чумак, О. О. Хань,
П. О. Білоус, Н. О. Волошина*
Редагування списків бібліографічних посилань: *М. В. Цвєткова-Верніченко,
П. О. Білоус*
Коригування: *П. О. Білоус, А. О. Зозуля, Г. Я. Ступницька*
Комп'ютерне верстання: *А. О. Зозуля*
Дизайн обкладинки: *І. Є. Єсіна*

Формат 60×84/8. Ум. друк. арк. 63,47. Обл.-вид. арк. 71,29.
Тираж 100 пр. Зам. № 2019-35.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Льва Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.